

Ομιλία του Δικηγόρου και πρώην Υφυπουργού Οικονομικών Γιώργου Μαυραγάνη στο 7ο Thessaloniki Tax Forum που διοργάνωσε το Ελληνοαμερικανικό Επιμελητήριο 13 Νοεμβρίου 2015.

Θέμα Ομιλίας:

«Η ελληνική οικονομία μετά το 3^ο Μνημόνιο: ύφεση ή ανάπτυξη με λιγότερη φορολογία;»

Κύριε Πρόεδρε του Ελληνοαμερικανικού Επιμελητηρίου, Κυρίες και κύριοι,

Με μεγάλη χαρά δέχθηκα την πρόσκληση να μιλήσω στο 7^ο Φορολογικό Συνέδριο του Επιμελητηρίου στη Θεσσαλονίκη στην πρώτη δημόσια παρέμβασή μου στο εσωτερικό μετά τη λήξη της θητείας μου στο Υπουργείο Οικονομικών. Μιας θητείας που είχε στόχο αφενός τη μη κατάρρευση ενός παραπαίοντος συστήματος και την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και αφετέρου την προώθηση ριζοσπαστικών μεταρρυθμίσεων και την αναμόρφωση του φορολογικού μας συστήματος στη βάση βέλτιστων διεθνών πρακτικών.

Θα ήθελα να σημειώσω ότι ίσως κάποιες φορές το έργο δεν έτυχε της ανάλογης επικοινωνιακής προβολής γιατί τόσο εγώ όσο και οι συνεργάτες μου εργαζόμασταν σκληρά για να ανταποκριθούμε στις πολλαπλές λόγω ειδικών συνθηκών υποχρεώσεις των καθηκόντων μας. Είχαμε να αντιμετωπίσουμε τόσο τις αντιδράσεις όσων επιθυμούσαν τη διατήρηση του αναχρονιστικού φορολογικού συστήματος όσο και την υπονόμευση από τους αντιμεταρρυθμιστές και οπαδούς της συντήρησης του παρωχημένου και αποτυχημένου. Οι προτεραιότητές μας εστιάζονταν στην:

- Αλλαγή του συστήματος,
- Καλύτερη οργάνωση της φορολογικής διοίκησης,
- Σκληρή διαπραγμάτευση προς όφελος της πατρίδας αντικρούοντας τα επιχειρήματα των δανειστών σε θέματα αύξησης της φορολογίας.

Πολλές φορές στην επιδίωξη των προαναφερθέντων στόχων αντιπαρατεθήκαμε με οπισθοδρομικούς γραφειοκράτες, ορισμένοι από τους οποίους προβάλλονταν ως τεχνοκράτες αλλά είχαν παντελή άγνοια ως προς τη λειτουργία της οικονομίας και της φορολογίας επειδή απλούστατα είτε δεν είχαν προσπαθήσει να εφαρμόσουν τη θεωρία στην πράξη -και όπου το προσπάθησαν απέτυχαν- είτε διακατέχονταν από ιδεοληψίες κατά του επιχειρείν ή και τα δυο.

Στα χρόνια που υπηρέτησα την πατρίδα από τη δημόσια θέση που μου εμπιστεύθηκαν έγιναν πολλά και βεβαίως έμεναν κι άλλα να γίνουν. Ξεχωρίζω από αυτά που έγιναν τα ακόλουθα:

1. Ψηφίσθηκε νέος Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος μετά από 60 χρόνια.
2. Υιοθετήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας.
3. Αναμορφώθηκε ύστερα από 30 χρόνια το λογιστικό δίκαιο με το Νόμο για τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα καταργώντας τυπολατρικές υποχρεώσεις όπως η απόρριψη των βιβλίων, που κανένας δεν τολμούσε να κάνει, και εναρμονίζοντας το ελληνικό λογιστικό δίκαιο με τους διεθνείς και τους ενωσιακούς κανόνες.

4. Ενσωματώθηκαν στους Κώδικες οι πιο σύγχρονες διατάξεις για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής (π.χ. για εξωχώριες εταιρείες, για τεχνητές συναλλαγές, για ελεγχόμενες εταιρείες, κ.λπ.) και υλοποιήθηκαν εφαρμογές για την αποκάλυψη της φοροδιαφυγής (ελεγκτικές μέθοδοι, ηλεκτρονική επεξεργασία δεδομένων, έναρξη εγκατάστασης συστημάτων εισροών εκροών στην εμπορική αλυσίδα των καυσίμων, κ.λπ.)
5. Έγιναν παρεμβάσεις αφενός για να μην καταρρεύσει και αφετέρου για να εκσυγχρονισθεί η φορολογική διοίκηση όπως: α) η συγχώνευση των ΔΟΥ, β) η εγκατάσταση νέου λογισμικού του TAXIS 2, γ) η πιστοποίηση των ελεγκτών και προσλήψεις νέων, δ) η θεσμοθέτηση της Γενικής Γραμματείας Εσόδων και η μεταφορά αρμοδιοτήτων σε αυτή.
6. Πραγματοποιήθηκε η μετάβαση στην ψηφιακή εποχή με τις ηλεκτρονικές δηλώσεις, το ηλεκτρονικό παράβολο, τα ηλεκτρονικά τέλη κυκλοφορίας, τη μεταφορά των πληρωμών στις τράπεζες, τις ηλεκτρονικές διασταυρώσεις, το μητρώο λογαριασμών που επιτρέπει την άμεση απόκτηση πληροφοριών, τις σύγχρονες ελεγκτικές μεθόδους, με αποτέλεσμα να αναβαθμισθεί το επίπεδο της φορολογικής διοίκησης και να εξυπηρετείται καλύτερα και ταχύτερα ο φορολογούμενος.

Βεβαίως στο διάστημα των 2,5 ετών έγιναν και λάθη. Όμως πάντα προσπαθούσα να ακούω την κριτική και να διορθώνω γρήγορα τα λάθη -ή τουλάχιστον να δρομολογώ τη διόρθωσή τους- είτε δικά μου είτε πολλές φορές και άλλων. Και πάντα, λαμβάνοντας υπόψη μου αυτό που έχει πει ο Πλάτων, μιλούσα όταν είχα κάτι να πω και όχι γιατί κάτι έπρεπε να πω. Άλλωστε οφείλουν όσοι ασχολούνται με την πολιτική να πράττουν πολλά και να μιλούν λίγο.

Στο διάστημα αυτό επίσης ξεκίνησε μια προσπάθεια μείωσης της φορολογίας που δυστυχώς πολύ μικρό μέρος της ολοκληρώθηκε λόγω των πολιτικών εξελίξεων. Θυμίζω ότι μειώθηκε:

- η φορολογική επιβάρυνση για μισθωτούς και συνταξιούχους με ατομικό ετήσιο εισόδημα μέχρι 23.000 Ευρώ
- ο ανώτατος συντελεστής φορολογίας εισοδήματος μισθωτών και συνταξιούχων από 45% σε 42%,
- η έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης κατά 30%,
- ο φόρος στα μερίσματα από 25% σε 10%,
- ο ΦΠΑ στην εστίαση από 23% στο 13%,
- ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης τόσο στο πετρέλαιο θέρμανσης με θέσπιση ενισχυμένου επιδόματος θέρμανσης όσο και στο πετρέλαιο κίνησης,
- ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων στο 3%,
- ο φόρος υπεραξίας ακινήτων σε 0% για 2 χρόνια.

Επίσης τον Αύγουστο του 2014 είχα επεξεργασθεί με το Γενικό Λογιστήριο του κράτους κοστολογημένο οδικό χάρτη μείωσης φόρων για τη διετία 2015-2017 με βάση και τις παραδοχές του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής. Σ' αυτό το σχέδιο προβλεπόταν:

1. Η σταδιακή κατάργηση της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης,
2. Η κατάργηση του υψηλού συντελεστή 42% για μισθωτούς και συνταξιούχους,

3. Η κατάργηση των τεκμηρίων διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων για τα εισοδήματα του 2015,
4. Η σταδιακή κατάργηση του φόρου πολυτελούς διαβίωσης,
5. Η σταδιακή μείωση του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος επιχειρήσεων από 26% στο 20%,
6. Η σταδιακή μείωση του ΕΝΦΙΑ.

Τώρα όμως έχουμε μια νέα πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί από τις πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις του 2015. Ας δούμε λοιπόν πού βρίσκεται, πώς αναμένεται αλλά και πώς πρέπει να εξελιχθεί η οικονομία μας και η φορολογική πολιτική.

Οποιαδήποτε εκτίμηση και ανάλυση για την ελληνική οικονομία θα πρέπει να γίνει με βάση μια σειρά από παραδοχές που έχουν σχέση με το διεθνές οικονομικό και γεωπολιτικό περιβάλλον.

Παραδοχή πρώτη η αποφυγή περαιτέρω επιδείνωσης της γεωπολιτικής κατάστασης στην περιοχή μας διότι μια ενδεχόμενη επιδείνωση θα ενέτεινε το προσφυγικό πρόβλημα, την τρομοκρατία και τις συγκρούσεις με επιπτώσεις στην περιφερειακή αλλά και στη διεθνή οικονομία.

Παραδοχή δεύτερη η άρση της αμφιβολίας για την οικονομική σταθερότητα και το δυτικό προσανατολισμό της Τουρκίας διότι στην αντίθετη περίπτωση μπορεί να προκληθούν διαφόρων ειδών αναταράξεις.

Παραδοχή τρίτη η αποφυγή αρνητικών οικονομικών εξελίξεων στην παγκόσμια οικονομία το 2016 εξαιτίας ενδεχόμενης επιβράδυνσης της ανάπτυξης στην Κίνα, χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτυχίας των BRICS να αναπληρώσουν το κενό λόγω εγγενών προβλημάτων και τέλος λόγω αδυναμιών - αστοχιών του χρηματοπιστωτικού συστήματος κυρίως λόγω διάψευσης προβλέψεων.

Αν οι τρεις προαναφερθείσες παραδοχές επιβεβαιωθούν, τότε το διεθνές περιβάλλον για την ελληνική οικονομία είναι σταθερό και η ανάλυση αφορά μόνο τις δικές της παραμέτρους. Αρχίζοντας από το ΑΕΠ το προσχέδιο προϋπολογισμού 2016 προβλέπει για το 2015 ύφεση 2,3% και για το 2016 ύφεση 1,3%. Τελικά φαίνεται ότι για το 2015 η ύφεση θα κυμανθεί μεταξύ 1,4 και 1,6% ενώ για το 2016 η οικονομία μας θα παραμείνει σε ύφεση περίπου 1,3% εκτός αν δεν γίνουν έγκαιρα παρεμβάσεις οπότε η ύφεση μπορεί να είναι μεγαλύτερη.

Η επιστροφή της οικονομίας στην ύφεση οφείλεται αφενός στην επιβολή των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων και αφετέρου στην αβεβαιότητα αλλά και στην αύξηση της φορολογίας που επιβάλλει το 3^ο Μνημόνιο. Κατά την άποψή μου δεν έπρεπε να στηριχθεί το 3^ο Μνημόνιο σε αύξηση φόρων αλλά μόνο σε εξορθολογισμό δαπανών, ιδιωτικοποιήσεις και γενναίες μεταρρυθμίσεις που θα εξαλείφουν τα γραφειοκρατικά εμπόδια, ώστε να εξομαλυνθεί η ομαλή λειτουργία της αγοράς και να γίνει εφικτή η προσέλκυση και υλοποίηση επενδύσεων.

Η παρατεταμένη ύφεση στη χώρα μας δεν ευνοεί αύξηση της φορολογίας διότι κάτι τέτοιο συντηρεί και επιτείνει την ύφεση. Επίσης η αύξηση της φορολογίας στις εταιρείες πλήττει την

ανταγωνιστικότητα της χώρας για την προσέλκυση επενδύσεων κατατάσσοντάς την στις λίγες χώρες παγκοσμίως με τόσο υψηλό συντελεστή.

Τα τελευταία χρόνια, παρά την αύξηση των φόρων, τα δημόσια έσοδα φθίνουν γιατί αφήνοντας έξω τον παράγοντα φοροδιαφυγή η ύφεση μειώνει τα δηλωθέντα εισοδήματα και τις συναλλαγές και συνεπώς μειώνονται και τα έσοδα από φόρους. Το 2009, τα δηλωθέντα εισοδήματα όλων των φυσικών προσώπων ήταν 100,3 δισ. Ευρώ και των επιχειρήσεων 15,07 δηλαδή σύνολο περίπου 115 δισ. Ευρώ. Το 2014 περιορίστηκαν στα 73 και 10 δισ. Ευρώ αντίστοιχα δηλαδή περίπου συνολικά 83 δισ. Ευρώ. Οι φόροι που πληρώθηκαν το 2010 έφτασαν στα 51,26 δισ. ευρώ αντιπροσωπεύοντας το 44,5% των εισοδημάτων ενώ το 2014 στα 44,24 δισ. Ευρώ αντιπροσωπεύοντας το 53,3%. Το 2009, το σύνολο των φορολογικών εσόδων της χώρας ήταν 49,724 δισ. Ευρώ ενώ το 2015 στα 43,162 σύμφωνα με την τελευταία αναθεωρημένη εκτίμηση αντί για 44,27 που ήταν στον προϋπολογισμό του 2015.

Γι' αυτό από το 2014 είχε αρχίσει μια προσπάθεια αποκλιμάκωσης της φορολογίας η οποία σε συνδυασμό με την ανάπτυξη 2,5% που είχε προβλεφθεί για το 2015 θα άρχιζε την αποκατάσταση της διαταραχθείσας ισορροπίας.

Το 3^ο Μνημόνιο επίσης, λόγω εμμονής ορισμένων, δεν στοχεύει αποκλειστικά στο κλείσιμο του κενού του ΦΠΑ που είναι σημαντικό στην Ελλάδα με βελτίωση της εισπραξιμότητας του ΦΠΑ και μέτρα κατά της απάτης στην πληρωμή του ΦΠΑ αξιοποιώντας την προεργασία που είχε γίνει αλλά προσφεύγει στην αύξηση των συντελεστών για πολλά προϊόντα και υπηρεσίες. Αγνοείται με τον τρόπο αυτό το συμπέρασμα της μελέτης «Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU-27 Member States» που η Επιτροπή της ΕΕ ζήτησε από ειδικούς το 2013 και 2014. Στα συμπεράσματα της προαναφερθείσας μελέτης και συγκεκριμένα στην έκδοση του 2013, σελ. 10 αναφέρεται επί λέξει: «Econometric estimates of the determinants of the VAT Gap show that VAT compliance appears to fall when tax rates are increased, at least in countries with weaker tax enforcement. In addition, VAT compliance appears to fall during recessions». Να σημειωθεί ότι στα χρόνια της ύφεσης 2010-2015 τα έσοδα ΦΠΑ μειώθηκαν κατά 3,475 δισ. Ευρώ.

Για το λόγο αυτό στα έτη 2012-2014 δεν αυξήθηκαν οι συντελεστές ΦΠΑ αλλά μειώθηκαν σε μια περίπτωση και προτάθηκαν, με επιστημονική τεκμηρίωση, μέτρα για τη βελτίωση της εισπραξιμότητας (καταπολέμηση απάτης carousel, κίνητρα για αποδείξεις από κλάδους με μειωμένη συμμόρφωση, αυστηροποίηση διαδικασιών).

Ένας από τους μεγάλους κινδύνους για την ελληνική οικονομία για το 2015 και το 2016 έγκειται στην αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των φορολογουμένων λόγω της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος, των αρνητικών παρενεργειών των capital controls και του περιορισμού των συναλλαγών. Ήδη το Σεπτέμβριο είχαμε αύξηση ρεκόρ κατά 1,5 δισ. περίπου. Τον Οκτώβριο τα φορολογικά έσοδα ξεπέρασαν για λίγο το στόχο και τα νέα ληξιπρόθεσμα ανήλθαν σε 600 εκ. Ευρώ περίπου αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν 4 δύσκολοι μήνες με νέες υποχρεώσεις και διαφαινόμενη εξασθένηση των εσόδων από τη ρύθμιση των 100 δόσεων.

Με αυτά τα δεδομένα πώς μπορεί η ελληνική οικονομία να αυξήσει τις πιθανότητές της να εισέλθει στην ανάπτυξη και να αποφύγει τη στασιμο-ύφεση; Είναι εφικτό με τα ακόλουθα μέτρα και πρωτοβουλίες:

1. Με την επιτυχημένη ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών μέχρι τέλους του 2015 και την πλήρη ιδιωτικοποίησή τους.
2. Με την ταχύτατη ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων που εξαλείφουν γραφειοκρατικά εμπόδια στην ομαλή λειτουργία της αγοράς και των επενδύσεων.
3. Με τη γρήγορη μείωση των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος αδυναμίας πληρωμών και δημιουργίας νέου κύματος κόκκινων δανείων.
4. Με την ολοκλήρωση εντός του 2016 μεγάλης κλίμακας ιδιωτικοποιήσεων.
5. Με την αποφυγή πτωχεύσεων μεγάλης κλίμακας που θα είχαν δυσβάσταχτες συνέπειες σε πολλές επιχειρήσεις και σε εργαζόμενους.
6. Με την υλοποίηση εμπροσθοβαρούς αναπτυξιακού πακέτου μέσω της γρήγορης και της κατά το δυνατόν μεγαλύτερης απορρόφησης κονδυλίων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και της προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας μας. Η άμεση απορρόφηση των 500 εκ. Ευρώ από το ΕΣΠΑ (2007-2013) χωρίς την καταβολή εθνικής συμμετοχής και η εμπροσθοβαρής εκταμίευση 1 δισ. Ευρώ από το νέο χρηματοδοτικό πλαίσιο (2014-2020) μπορούν να δώσουν μια ανάσα ρευστότητας στην πραγματική οικονομία.
7. Με την ενθάρρυνση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και πληρωμών που θα μειώσει τη φοροδιαφυγή σε συνδυασμό με τη χρησιμοποίηση των εργαλείων που έχουν δημιουργηθεί για έξυπνους και γρήγορους ελέγχους από μια αποτελεσματική, οργανωμένη, ανεξάρτητη αλλά όχι αυθαίρετη φορολογική διοίκηση.
8. Με τον εξορθολογισμό των δαπανών του Δημοσίου αποφεύγοντας την εύκολη λύση των οριζοντίων περικοπών σε συντάξεις.

Για το τελευταίο, δηλαδή για τον εξορθολογισμό των δαπανών του Δημοσίου, υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης. Με βάση τη μελέτη του ΔΝΤ τον Οκτώβριο του 2015 με τίτλο “The Commodities Roller Coaster: A Fiscal Framework for Uncertain Times” οι δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα φθάνουν στο 50,1% του ΑΕΠ ενώ στην Ευρωζώνη στο 48,3% και στις περισσότερες χώρες της ΕΕ κάτω από 50% και στους G7 40%.

Επίσης ενώ το 2013, οι πρωτογενείς δαπάνες είχαν ήδη περιοριστεί στα 44,227 δισ. από 62,3 δισ. ευρώ το 2009 το 2015 θα φτάσουμε περίπου στα 42 δισ. Επίσης, ενώ το 2013 η μισθολογική δαπάνη του Δημοσίου έφτανε 17,687 δισ. ευρώ, αυξήθηκε το 2014 κατά 160 εκατ. ευρώ έναντι του 2013 και για το 2015 η αύξηση θα πρέπει επίσης να θεωρείται δεδομένη.

Εξάλλου οι καταναλωτικές δαπάνες ήταν 1,93 δισ. Ευρώ το 2013 και αναμένεται να κυμανθούν πάνω από τα 1,8 δισ. Ευρώ το 2015. Οι δαπάνες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κινούνται από το 2011 και μετά στα επίπεδα των 6-6,4 δισ. Ευρώ με αυξομειώσεις της τάξεως των 300 - 400 εκατ. Ευρώ. Τέλος υπάρχει και η συμμετοχή του Δημοσίου σε εταιρείες που παράγουν ζημιές.

Με βάση τα παραπάνω μέτρα η φορολογική πολιτική πρέπει να στραφεί προς την μείωση των φόρων που θα ενισχύσει την τάση ανάπτυξης με μέτρα όπως τα ακόλουθα:

1. Μείωση της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας έτσι ώστε να αποφέρει έσοδα κάτω από το 1% του ΑΕΠ από το 1,43% σήμερα και μεταβίβασή της στην τοπική αυτοδιοίκηση με ανάλογη μείωση της επιχορήγησης.
2. Μείωση του συντελεστή φορολογίας επιχειρήσεων στο 20% και διατήρηση του φόρου μερισμάτων και διανεμομένων κερδών στο 10%.
3. Φορολόγηση μισθών και συντάξεων με δυο συντελεστές ένας περίπου στο 20% και ο άλλος περίπου στο 30%.
4. Έκπτωση δαπανών στη φορολογία φυσικών προσώπων αν αυτές προέρχονται από συγκεκριμένες κατηγορίες και έχουν πληρωθεί με πιστωτική ή χρεωστική κάρτα ή με e-banking.
5. Θέσπιση του συστήματος non domiciled κατοίκων με απαλλαγή των αλλοδαπών φυσικών προσώπων φορολογικών κατοίκων Ελλάδας από τη φορολόγηση των εισοδημάτων πηγής εξωτερικού (το εφαρμόζουν χώρες όπως Βρετανία, Ελβετία, Κύπρος, Σιγκαπούρη με μηδαμινό κόστος και πολλαπλάσιο όφελος).
6. Κατάργηση των τεκμηρίων απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και διαβίωσης.
7. Κατάργηση του φόρου πολυτελούς διαβίωσης.
8. Επανεξέταση των αυξήσεων στο ΦΠΑ με στόχο τη διόρθωση του λάθους.
9. Διεύρυνση της έννοιας της πρώτης κατοικίας στην Ελλάδα ώστε να αφορά Έλληνες και αλλοδαπούς που την αποκτούν και τη διατηρούν ως πρώτη για 5 έτη ώστε να μην υπάρχει ΦΠΑ 23% στις νεόδμητες κατοικίες αλλά μόνο φόρος μεταβίβασης. Η πρόταση αυτή δεν έχει κόστος διότι σήμερα δεν υπάρχουν σοβαρά έσοδα ΦΠΑ αφού ούτε πωλούνται ούτε κατασκευάζονται νέες κατοικίες και δίνει ώθηση στην κτηματαγορά.

Αυτά τα μέτρα θα χρηματοδοτηθούν από τη μείωση του Δημοσίου και τον εξορθολογισμό των δαπανών του, τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής που θα έχει όφελος τουλάχιστον 1,6 δισ. κατά το IOBE και τη γρήγορη αναστροφή της ύφεσης που θα οδηγήσει σε ανάπτυξη.

Είναι συνεπώς σαφές ότι χωρίς ψευδαισθήσεις έχουμε μπροστά μας ένα δίλημμα. Είτε θα ακολουθήσουμε μια οικονομική και φορολογική πολιτική, όπως σας την περιέγραψα, με επίκεντρο τον ιδιωτικό τομέα, ώστε να διώξουμε την αβεβαιότητα, να ανακτήσουμε την εμπιστοσύνη των αγορών και των επενδυτών και να βγούμε από το Μνημόνιο και από την ύφεση σε μια πορεία σταθερής, βιώσιμης ανάπτυξης με ρυθμούς πάνω από 2,5% προσπαθώντας να τη φθάσουμε σε επίπεδα 5% για να αποκλιμακωθεί η ανεργία. Είτε θα βυθισθούμε στη μόνιμη ύφεση, τη φτώχεια και την υψηλή ανεργία με συνακόλουθες διαλυτικές τάσεις για την κοινωνική συνοχή καθώς και την περιθωριοποίησή της χώρας. Σε αυτή την περίπτωση ο κίνδυνος του Grexit μπορεί να επιστρέψει στο τραπέζι και αυτή τη φορά με περισσότερους και ισχυρότερους υποστηρικτές.

Σας ευχαριστώ πολύ.